

Doporučení disertační práce Mgr. Markéty Kristové k obhajobě.

Doporučení vypracovala vedoucí práce PhDr. Jiřina Šiklová, CSc
pro studijní program sociologie –sociální práce.
Květen 2008

Název práce : Ženy v ICT profesích a ICT oboru v České republice
Women in ICT professions and ICT sector in the Czech Republic.

Autorka : Mgr . Markéta Kristová

Doporučení disertace k obhajobě :

Předloženou práci jsem opakovaně četla, sledovala a s autorkou konsultovala koncepci této práce. Práci dobře znám, považuji ji za výbornou, originální, sledující vysoce aktuální problémy rovných příležitostí mužů a žen v oboru, který byl převážně považován za profesi vhodnou pro muže. Práce splňuje všechny požadavky a doporučení kladená na práce doktorandské a proto ji doporučuji oponentům i komisi pro udělování PhD k obhajobě.

Předložená disertační práce je originální svým námětem a je v naší republice jednou, ne-li jedinou prací s touto tematikou .Nevládní organizace Gender Studies o.p.s, jejíž jsem spoluzakladatelkou, již od roku 1999 realizuje z podnětu Evropské Unie v projektu Rovné příležitosti mužů a žen také náměty bakalářských, diplomových a disertačních prací na vysokých školách v ČR. Z této databáze vyplývá, že zatím nebyla předložena a v této republice vypracována práce s námětem, který si zvolila Mgr. Markéta Kristová.

Základní pojmy o informačních a komunikačních technologiích autorka vysvětluje a v textu pak uvádí tyto pojmy pouze obvyklými a mezinárodně přijatými zkratkami ICT nebo IT . Ve svém posudku, používám také tyto zkratky a nevypisuji je. V tomto oboru , který zahrnuje vědce a odborníky v oblasti výpočetní techniky a technické pracovníky v oblasti výpočetní techniky (a pod kterou spadá celkem 57 profesí -od projektantů a analytiků operačních a informačních systémů až po techniky provozní kontroly počítačového systému) je zaměstnán jen nepatrný počet žen.

Česká republika s jen desetiprocentní účastí žen na pozicích ICT se dostala z 27 sledovaných států EU na místo dvaadvacáté. I proto je vědecké zpracování tohoto tématu vysoce aktuální. Zjištění o nízkém zastoupení žen v určitém pracovním oboru a jejich pozice na nejnižších profesních místech, je v rozporu s požadavky rovných příležitosti mužů a žen které přijala i naše republika jako součást programů, které nás začleňují do EU.. Předložená disertační práce zjišťuje tato fakta a komparuje je s mezinárodními přehledy a i v tomto směru je prací průkopnickou.

Přínosem této práce je i zmapování zahraniční teoretické literatury o vztahu gender a ICT a IT. Přehled liberálně feministických hypotéz a sociálně konstruktivistických i radikálně feministických a ekofeministických a kyberfeministických hypotéz tvoří teoretický základ této práce. Autorka, tyto teorie, včetně hypotéz postmoderních nejen konstatuje (vše je zpracováno pouze v zahraniční, dosud k nám nepřeložené literatuře), ale vychází z nich i při svém výzkumu, který je vhodným doplňkem této spíše teoretické práce.

Dalším přínosem předložené disertace je mezinárodní spolupráce Mgr. Kristové s University of East London a fakultou Informačních technologií VUT v Brně. I tento aspekt, tedy navázání na zahraniční výzkumy a převzetí některých zahraničních metod výzkumu je zatím, bohužel, netradiční. Obdobně „netradiční“ je spojení humanistických věd s obory technickými.

Autorka vedle rozboru feministických teorií zvládla i generové přístupy, historii zapojení žen do technických oborů a genderovou socializaci, která je ovlivňována stereotypy převládajícím v našem prostředí i přímo nedostatky ve výuce informatiky na školách.

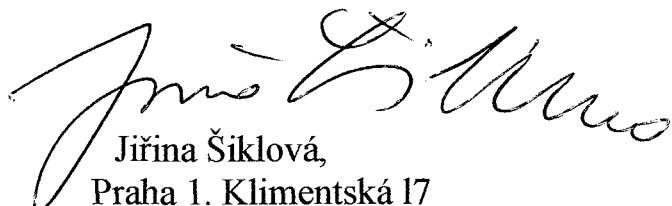
Empirická část o ženách a ICT byla realizována formou řízených rozhovorů. Vzhledem k dobře vybrané skupině respondentek je přínosem i když vzorek je poměrně malý. Tato sonda může být a určitě bude i základem pro formulaci hypotéz v dalších výzkumech zaměřených na tuto tematiku.

Závěrem autorka konstatuje-zcela v souladu s generovým přístupem- že nízké zastoupení žen v ICT profesích i v ICT společnostech v České republice je nepřirozené, není biologicky podmíněné, není neměnné ale je výsledkem působení mnoha historických a sociálně kulturních faktorů, které negativně ovlivňují aspirace mladých žen v orientaci na ICT. Vzhledem k perspektivnímu rozvoji tohoto oboru, promítne se maskulinizace tohoto oboru i do sníženého ekonomického postavení žen, do exkluze, která tuto skupinu obyvatelstva poškozují a bude znevýhodňovat i v budoucnosti.

Budou –li výsledky této disertace publikovány v odborných časopisech nebo v podobě knihy a začleněny do odborných i pedagogických časopisů, že ovlivní stereotypy a proces socializace mladých lidí a získá více žen pro tento obor.

Práce nemá formální nedostatky i když je téma náročné, je psaná čtivým slohem, přehledně konstatuje fakta, aniž vnucuje čtenáři „návod k řešení“ či nějakou ideologickou interpretaci.

V Praze 10.května 2008

Jiřina Šiklová,
Praha 1. Klimentská 17
e-mail Jirina.siklova@ecn.cz
katedra sociální práce FFUK